

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

РЕХАБИЛИТАЦИЈА

**ИЗБОРНА
IV ГОДИНА**

***ЗДРАВСТВЕНА СТРУКА
Физиотерапевтски техничар***

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: РЕХАБИЛИТАЦИЈА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: физиотерапевтски техничар

1.2.2. Струка: здравствена

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот **рехабилитација** како избран предмет ученикот стекнува знаења, умеања, вештини и се оспособува:

- да ја сфаќа рехабилитацијата како комплексен процес;
- да ги познава основните методи и техники кои се применуваат во рехабилитацијата;
- да го разликува процесот на рехабилитација кај децата и возрасните;
- да ја објаснува терапијата при рехабилитација како терапија со индикации и контраиндикации;
- да ги познава апаратите кои се применуваат при определени рехабилитациони постапки;
- да применува рехабилитациони постапки кај одделни заболувања;
- да ги познава ефектите од примената на одделен вид масажа;
- да користи стручна медицинска терминологија;
- да ја познава медицинската документација за следење и евиденција;
- да воспоставува врска меѓу одделни рехабилитациони терапии на лекување.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели потребни се предзнаења од наставните предмети анатомија, физиологија, биологија, масажа, кинезиологија, кинезитерапија и рехабилитација изучувани во I, II и III година, застапени во курикулумот за струка во функција на структурата.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ ВОЗРАСНИ	32	<p>Ученикот:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да применува одделни физикални процедури и кинезитераписки вежби при рехабилитација на возрасни пациенти со следните заболувања: <ul style="list-style-type: none"> • посттравматски компликации: (Судекова атрофија, Вокманова контрактура); • воспалителни ревматски заболувања (ревматоиден артритис, morbus Bechterew, псоријатичен артритис, последици од febris reumatica, системски еритемен лупус); • дегенеративни заболувања на зглобовите (артроза на колено, артроза на колк, спондилоза, артроза на шаката); 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација кај возрасните при одредени заболувања; - слики или снимки од последици од несоодветен начин на вршење на рехабилитацијата. <p>Вежби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да спроведува постапки за превенција на декуби и контрктуре; - да применува термо, електротераписки и кинезитераписки процедури за рехабилитација на контрактури; - да опишува разни 	<p>Физикална терапија</p> <p>Практична настава</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • вонзглобни ревматски заболувања (миофиброзитис, периартритиси, бурзитис, синдром на болно раме, перитрохантерит, епикондилит, тендинит и тендовагинит); • недоволно класифицирани ревматски заболувања (остеопороза и Реино синдром); - да наведува етиолошки причинители и патоанатомски процес за настанување на заболувањето (наведени погоре); - да ги објаснува последиците од неправилно изведување на терапијата; - да опишува постапка на подготовка при протетисување (бандажирање, вежби за јакнење на мускулатурата, кондициони вежби); - да опишува апликација на ортопедските и протетските помагала; - да обучува пациенти за користење на различни 	<p>физикални техники за рехабилитација на пациенти со воспалителни ревматски заболувања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да аплицира фото, соно и електротерапија кај пациенти со дегенеративни заболувања на зглобовите; - да подготвува пациент за примена на ортопедско помагало; - водење на евиденција за процесот на рехабилитација кај секој пациент. 	
--	--	---	--	--

		ортопедски и протетски помагала.		
2. РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ПАЦИЕНТИ СО РЕСПИРАТОРНИ ЗАБОЛУВАЊА	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да спроведива вежби при рехабилитација на возрасни пациенти со следните респираторни заболувања: хронични опструктивни болести и рестриктивни белодробни заболувања; - да опишува дренажа при респираторните заболувања; - да објаснува различни физикални процедури при рехабилитација на пациенти со респираторни заболувања; - да ги превенира последиците од неправилно изведување на терапијата; - да ја објаснува потребата од климатски бањски лекувалишта кај пациенти со респираторни заболувања. 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација кај возрасните при одредени заболувања; - слики или снимки од последици од несоодветен начин на вршење на рехабилитацијата. <p>Вежби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентирање на респираторни вежби кај пациенти со ХОБ; - презентирање на вршење на дренажа на пациенти со респираторни заболувања; - примена на важби за подобрување на БРВ. 	<p>Физикална терапија</p> <p>Практична настава</p>
3. РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ПАЦИЕНТИ СО КАРДИОВАСКУЛАР- НИ ЗАБОЛУВАЊА	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги опишува вежбите за дишење при рехабилитација на возрасни пациенти со акутен миокарден инфаркт 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација 	<p>Физикална терапија</p>

		<p>(АИМ);</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги познава кондиционите вежби кои се користат кај пациенти со АИМ; - да ја наведува постапноста при рехабилитација на АИМ; - да ги препознава начините на дозирање на вежбите кај АИМ; - да ги оспособува пациентите за самозгрижување или вркање во секојдневниот живот. 	<p>кај возрасните со срцеви заболувања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - слики или снимки од последици од несоодветен начин на вршење на рехабилитацијата; - презентирање на помагала кои се користат во рехабилитацијата на кардиоваскуларните болни. <p>Вежби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентирање на рехабилитациски постапки кај пациенти по АИМ; - презентирање на протоколи за рехабилитација кај пациенти по кардиохируршки интервенции. 	Практична настава
4. РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ПАЦИЕНТИ СО МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА	4	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува методите и постапките при рехабилитација на пациенти со малигни заболувања; - да наведува одделни процедури кои можат да се користат кај пациенти со 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација кај возрасните со малигни заболувања; - демонстрирање на 	Физикална терапија

		<p>малигни заболувања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги оспособува пациентите за самозгрижување или врќање во секојдневниот живот; - да го опишува начинот на примена на ортопедските и протетските помагала кои се употребуваат кај пациентите со малигни заболувања. 	<p>употреба на ортопедски и протетски помагала кои се применуваат како функционални или естетски помагала кај пациенти со малигни заболувања.</p>	<p>Практична настава</p>
<p>5. РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ГЕРИЈАТРИЈА</p>	<p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги наведува специфичните методи и постапки при рехабилитација на геријатриски пациенти; - да ги објаснува постапките за превенција од декубит кај геријатриски болни; - да опишува соодветни рехабилитациони постапки зависно од психолошката состојба кај геријатриски пациенти. 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација кај геријатриски пациенти; - слики или снимки на помагала кои се користат кај геријатриски болни. <p>Вежби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентирање на најчесто употребуваните кинезитерписки вежби кај геријатриски пациенти. 	<p>Физикална терапија Практична настава</p>
<p>6. ПРОФЕСИОНАЛНА И СОЦИЈАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА</p>	<p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја објаснува рехабилитацијата на лица кои поради одреден инвалидитет имаат потреба 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на видеоматеријал за можностите на професионална едукација 	<p>Физикална терапија</p>

		<p>од преквалификација во професионалниот развој;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да објаснува различни видови на работна терапија потребна во професионалната рехабилитација; - да наведува техники за вршење на ресоцијализација на инвалидизирана личност. 	<p>на лица со одреден хендикеп;</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена на работна и окупациона терапија кај пациенти кои треба да се ресоцијализираат. 	Практична настава
--	--	--	---	-------------------

4.2. Наставни методи и активности на учење

Согласно целите на наставната програма по **рехабилитација** наставникот применува современи наставни методи кои на ученикот му даваат можност да биде активен учесник во наставата преку неговите активности во училиштето и вон училиштето. Овие наставни методи подразбираат примена на наставните форми за работа: работа во групи, во парови/тендеми/или индивидуално.

Во текот на наставата наставникот ги презема следните активности: објаснува, демонстрира, опишува, споредува, анализира, дискутира, поставува прашања, ја следи работата на ученикот, го мотивира ученикот, го води ученикот и др.

Во текот на наставата по предметот, активноста на ученикот се состои во дискутирање, прибележување, набљудување, споредување, демонстрирање, читање и пишување, правење проекти на дадена тема, изработување домашни задачи и друго.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно - образовната работа по наставниот предмет **рехабилитација** - изборен се реализира преку теоретска настава во кабинет-училница. Образовните активности се организирани во две полугодија, преку неделен распоред на часовите. Бројот на часовите, кој е даден за одделните наставни целини во точка 4.1. од овој документ, опфаќа часови за обработка на нови наставни содржини, повтрување, утврдување, правење проекти на дадена тема, гледање на видеофилмови и ЦД, преку организирање на работилници со содржини од областа на **рехабилитацијата**.

4.4. Наставни средства и помагала

За поефикасно постигнување на целите се користи: графоскоп, компјутери, телевизор, видеоленти и ЦД, слики, текстови и други наставни средства и помагала предвидени според нормативот за простор, опрема и наставни средства.

За поуспешно совладување на целите на предметот ученикот користи соодветна литература, и тоа: учебници и учебни помагала, наставни материјали подготвени од страна на наставникот, дополнителна литература за наставникот, Интернет, стручни списанија и сл.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши преку следење и вреднување на знаењата и умењата континуирано во текот на целата учебна година, усно, вежби и писмено преку тестови на знаења или други форми, кои се користат по обработката на секоја наставна целина. Секој ученик во текот на едно полугодие добива најмалку две оценки. Доколку ученикот не ја совлада наставната програма по предметот, се постапува според законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **рехабилитација** - избран треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е психофизички здрав, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да е отворен и комуникативен, подготвен за соработка, да има соодветно професионално образование, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен, да ја почитува личноста на ученикот, да е подготвен за примена на иновации во воспитно-образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот **рехабилитација** - избран ја реализираат кадри со завршени:

- специјалистички студии по физикална медицина и рехабилитација;
- студии по општа медицина;

со здобиена педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

Наставата по наставниот предмет **рехабилитација** - избран се реализира во кабинет-училница, опремена според нормативот за простор и опрема за структурата и профилот физиотерапевтски техничар.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

7.2. Состав на работната група:

1. д-р спец. Лидушка Василеска, раководител, советник, ЦСОО - Скопје
2. прим. д-р Велика Лабачевска, физијатар, Завод за физикална медицина и рехабилитација- Скопје,
3. д-р Аница Хаџи-Петрушева -Јанкијевиќ, наставник, СМУГ „Д-р Панче Караѓозов”- Скопје
4. д-р Соња Славковиќ, наставник, СМУГС „Д-р Панче Караѓозов”- Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: септември 2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **рехабилитација** - избран е одобрена (донесе) Министерство за образование и наука со решение бр. 07 - 4335 / 1 од 03. 06. 2008 година.